

# NEDERLANDS FORENSISCH INSTITUUT

Justitie



## Factsheet

### Het hoe en waarom van FT-normen

#### Vooraf

Om het politiewerk in Nederland zo professioneel en uniform mogelijk te laten verlopen, zijn er op veel terreinen Forensisch-Technische normen ('FT-normen') opgesteld. Deze normen beschrijven eisen, voorwaarden en aanbevelingen met betrekking tot het opsporen en veiligstellen van sporen die zijn achtergebleven na een misdrijf. De FT-normen gelden niet alleen voor politiemedewerkers bij de Technische Recherche (ook wel 'Forensische Opsporing' genoemd), maar voor alle beroepsgroepen die betrokken zijn bij het opsporen, veiligstellen en vervoeren van sporen en van objecten of lichaamsdelen waarop sporen kunnen zijn achtergebleven. Dus ook schouwartsen en in sommige gevallen brandweerlieden hebben er mee te maken. Er zijn FT-normen over heel veel onderwerpen, variërend van het veiligstellen van schotresten tot biologische sporen; van het vervoeren en bewaren van een stoffelijk overschot tot het verzamelen van sporen ten behoeve van glas- of verfonderzoek. De normen beschrijven in sommige gevallen het vereiste gebruik van een bepaalde onderzoekset. Deze factsheet geeft voorbeelden van onderwerpen van FT-normen en beschrijft de totstandkoming van de FT-normen. Het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) is betrokken bij de totstandkoming van FT-normen. Echter, een veelvoorkomend misverstand is dat FT-normen ook betrekking hebben op het onderzoek dat wetenschappers in een laboratorium verrichten aan sporen of objecten waarop sporen zitten. Voor dergelijke laboratoriumonderzoeken gelden uiteraard ook diverse kwaliteitsnormen en procedures. Maar dat zijn geen FT-normen, maar normen die voortvloeien uit de ISO-norm 17025 die speciaal gericht is op onderzoeksactiviteiten in een laboratorium. Meer informatie over deze ISO-norm is te vinden in de factsheet '[Kwaliteitszorg](#)'.

#### Wat zijn FT-normen?

FT-normen geven aan hoe Technisch Rechercheurs (en alle andere beroepsgroepen, zie hierboven) in bepaalde situaties dienen te handelen. FT-normen geven richting. Hiermee kan de politie in de dagelijkse praktijk zo efficiënt mogelijk en volgens kwaliteitsnormen aan de slag bij het opsporen en veiligstellen van zeer uiteenlopende sporen. De normen zorgen ook voor transparantie: de Officier van Justitie, de advocatuur en de rechters kunnen aan de hand van de FT-normen precies bekijken en volgen hoe het verzamelen en veiligstellen van sporen heeft plaatsgevonden. Aantonen dat dit op de juiste manier is gebeurd, kan in een rechtzaak van groot belang zijn. FT-normen zijn er in verschillende soorten. Sommige FT-normen zijn alleen adviserend van aard; andere bieden richtlijnen. Maar er zijn ook FT-normen die dwingend van karakter zijn omdat ze aan regelgeving ontleend zijn.

**De FT-normen zijn onderverdeeld in 21 onderwerpen. Dit zijn:**

1. Algemeen (bijvoorbeeld normen over het aanbieden van spoedzaken en aanbieden van risicovolle 'stukken van overtuiging' (mogelijk bewijsmateriaal) aan het NFI)
2. Audio (bijvoorbeeld hoe audiomateriaal waarvan de verstaanbaarheid moet worden verbeterd, dient te worden aangeleverd)
3. Biologische sporen (bijv. normen voor het veiligstellen van haren en voor het veiligstellen van bloedsporen t.b.v. DNA-onderzoek. Er is ook een norm voor het gebruik van de speciale 'Onderzoeksset zedendelicten'.)
4. Brandoorzaken (bijv. normen voor het verzamelen van brandresten)
5. Bijzondere biologische sporen (het veiligstellen en aanbieden van entomologische sporen (sporen van insecten))
6. Dactyloscopie (onderzoek aan vingerafdrukken en -sporen)
7. Documenten (veiligstellen van stukken van overtuiging t.b.v. document-technisch onderzoek)
8. Explosieven (veiligstellen van sporen t.b.v. explosievenonderzoek)
9. Geuridentificatie (bijv. maken en veiligstellen van geurmonsters t.b.v. geuridentificatieproeven door honden)
10. Glas (norm voor het verzamelen van sporen t.b.v. onderzoek aan glas)
11. Handschrift (het gebruik van de 'schrijfproefset')
12. Kras-, indruk- en vormsporen (bijv. methoden voor het zichtbaar maken van schoensporen die zijn gezet in modder)
13. Milieu (bijv. een norm over de administratie rond het nemen van een monster in het kader van een strafrechtelijk milieuonderzoek)
14. Oorafdrukken (het vervaardigen van een proefafdruk t.b.v. vergelijkend oonderzoek)
15. Schotresten (het afnemen van 'schiethanden' t.b.v. schotrestenonderzoek)
16. Verdovende middelen (bijv. normen t.b.v. het nemen van een monster uit een verpakking verdovende middelen)
17. Verf (verzamelen van sporen t.b.v. verfonderzoek)
18. Verkeer (bijv. een norm t.b.v. de uitvoering van een remproef met een personenauto)
19. Vezel (bijv. het veiligstellen van haren en vezel(contact)sporen bij een zedenzaak zonder verdachte)
20. Voertuigidentificatie (standaardbenodigdheden t.b.v. de uitvoering van een etsonderzoek om een weggeviijd identificatienummer zichtbaar te maken)
21. Wapens en munitie (bijv. onderzoek aan hagelpatronen op loodhagel)

## **Totstandkoming van FT-normen**

Aan een nieuwe FT-norm wordt door meerdere partijen gewerkt. De weg naar een nieuwe FT-norm is lang. Verschillende overleg- en adviesorganen kijken zorgvuldig naar de inhoud en werkwijze, opdat de nieuwe norm door alle partijen wordt gedragen, iets toevoegt aan bestaande regelgeving en werkbaar is in de dagelijkse praktijk van het opsporingswerk.

### *Basis*

Aan de basis van een nieuwe FT-norm kan iemand van de Technische Recherche staan. Maar het is ook mogelijk dat een forensisch onderzoeker, of een officier van justitie, of de Politieacademie behoefte heeft aan (meer) regulering op een bepaald terrein. Ook de politiek kan aandringen op nieuwe normen: zo zijn er naar aanleiding van de 'Schiedammer Parkmoord' verschillende nieuwe normen opgesteld.

### *GRAM*

Diegene die behoefte heeft aan een nieuwe norm kan een opzet maken voor de inhoud. Deze opzet wordt vervolgens aangeboden aan de GRAM: een permanente werkgroep 'Gemeenschappelijke Research en Aanschaf van Materialen' waarin, onder voorzitterschap van het NFI, vertegenwoordigers van de Politieacademie, de Technische Recherche en van PolitieKennisnet (interne, digitale kennisuitwisseling binnen de politie) zitting hebben. De leden van de GRAM bekijken het concept, praten met experts op het betreffende terrein en bespreken de wenselijkheid van het opstellen van regels op dit terrein. Als alle partijen akkoord zijn, verwerkt de GRAM de commentaren en legt de concept-FT-norm ter validatie voor aan de afzonderlijke achterbannen.

### *EGFO*

Vervolgens buigt de Expert Groep Forensisch Onderzoek (EGFO) zich over het concept; stelt deze eventueel bij en adviseert of de nieuwe norm in de praktijk werkbaar is. In EGFO zitten hoofden van de Forensische Opsporing van verschillende korpsen, vertegenwoordigers van het openbaar ministerie en van het NFI. Vervolgens presenteert de voorzitter van EGFO de nieuwe norm aan de voorzitter van de Strategische Beleidsgroep (SBG), waarin vertegenwoordigers van de regiopolitie, KLPD, openbaar ministerie, NFI en Politie Nederland/Nederlands Politie Instituut zitting hebben. De SBG biedt de nieuwe norm aan de Raad van Hoofdcommissarissen aan; en tenslotte stelt het College van Procureurs-Generaal de nieuwe FT-norm formeel vast als 'eis aan de opsporing'.

Bij een nieuwe norm volgt dan een introductiefase, zodat de Politieacademie de tijd krijgt om nieuwe, maar ook zittende politiemensen te onderwijzen in de nieuwe norm. Is er sprake van een bijstelling van een FT-norm, dan volgt een overgangsfase voordat de bijgestelde norm officieel van kracht wordt.

## **Levensduur van FT-normen**

Het verschilt per norm hoe lang een FT-norm van kracht is. De GRAM-werkgroep classificeert de normen in verschillende categorieën met verschillende vervaldata. In principe moet een norm iedere twee à drie jaar worden bijgewerkt. Uiteraard kan de geldigheid van een norm, na actualisering, ook worden verlengd.

### **Tot slot**

Het politiewerk is dynamisch en regelmatig worden er nieuwe technieken ontwikkeld. Continu bekijkt de GRAM-werkgroep of het nodig is om bestaande FT-normen aan te passen of nieuwe FT-normen vast te stellen. Zo wordt blijvend gewerkt aan de transparantie, de kwaliteit en de uniformiteit van het opsporen, het veiligstellen en vervoeren van sporen.

De FT-normen zijn openbaar. Voor politiemedewerkers worden alle vastgestelde FT-normen beschreven en opgeslagen op PolitieKennisNet. Overige beroepsgroepen kunnen zich voor meer informatie wenden tot hun vertegenwoordigers in de GRAM.

### **Colofon**

Uitgave van Nederlands Forensisch Instituut (NFI), 2007.

Meer informatie: NFI, Postbus 24044, 2490 AA Den Haag. Telefoon: 070-8886136.